

78. Jiráskův Hronov 1. - 9. srpna 2008

5

Opatrně s udílením rad a rozumů...

Když jsem si v sobotu koupila deník Právo, z příloženého Magazínu na mě vypadl horoskop, který zrozence ve znamení Vah v týdnu od 2. do 8. srpna nabádá: „Opatrně s udílením rad a rozumů někomu, kdo o to nijak zvláště nestojí! Sklon někomu pomáhat za každou cenu se zákonitě obrátí proti vám.“ No řekněte, není to pro kritika přijíždějícího na Jiráskův Hronov se zadáním dvou recenzí denně, dostatečné varování? Nicméně mi bylo jasné, že jako omluvenka u dr. Strotzera mi tenhle

horoskop asi neprojde. A tak denně v nočních hodinách usedám k počítači s očekáváním, kdy se chmurné proroctví naplní.

Do Hronova jezdím po perné divadelní (i kritické) sezóně zničená na těle i na duchu vlastně jako na takovou více méně pracovní dovolenou. Ale ne že bych tu odpočívala v tom smyslu, že stránkovou recenzí na amatérské představení spíchnu „levou rukou“. Tak to vůbec ne, spíše naopak. Vědomí, že píšu o divadle hrané „herci z libosti“, jak zní můj oblíbený obrozenský termín pro amatéry, je pro mě daleko víc zavazující, než podávat zprávu o unavených profesionálech, jimž, jak se zdá, na výsledku mnohdy příliš nezáleží. Bohužel,

dvě před odjezdem zhlédnuté pražské letní produkce byly právě z rodu „herců pro peníze“.

Stejně jako divadlo je buď dobré nebo špatné (nechci otevírat starý spor o tom, jaká měřítka brát na amatérské a jaká na profesionální divadlo, to je téma na úplně jiný úvodník), tak totéž platí i o kritikách a kritikách. Dostát se do té první kategorie je řehole. Onen výše citovaný horoskop je pozoruhodný ještě v jednom směru, a sice v popisu oné činnosti, před níž mě varuje. Udíléní rad a rozumů – no, není to zrovna to, v čem vidím smysl kritiky, byť se tomu někdy nevyhnu. Sklon někomu pomáhat za každou cenu – to už spíš. Co vlastně lze od kritiky očekávat? Podle mého názoru, který vnucuju svým studentům na katedře teorie a kritiky na DAMU, by měla být především poctivým pokusem přečíst sdělení, jež nám představení, respektive jeho tvůrci nabízejí. A to způsobem „sine ira et studio“ neboli bez hněvu a zaujatosti, předsudků a vášní. Řekla bych i objektivně, ale to je složitější, protože kritika jako každý hodnotící soud je už z principu subjektivním pohledem. Měla by to být zpráva poučeného (!) diváka o tom, co se mu podařilo přečíst a jak tomu rozuměl (a pokud nerozuměl, tak je poctivě to přiznat). Kritik by měl mít před divákem náskok několika koňských délek profesionality, leč neměl by se jí pyšnit. Nepíše přece pro odborníky, ale pro čtenáře z obou stran divadelní rampy. Neměl by mentorovat a už vůbec ne režirovat. Měl by sloužit jako dobře vyleštěné zrcadlo, které odráží dobré i omylné. A pokládá-li cos za omylné, měl by to doložit argumenty. Neměl by se bát dopustit se názoru, leč nikoli dojmologie. A v neposlední řadě – divadlo by ho mělo bavit. Když může být herec z libosti, proč by nemohl být i kritik z libosti? Alibostznamenáradost.

Konec konců kvůli čemu jinému než pro radost sem do Hronova každý rok jezdíme?

NONVERBÁLNÍ A NEVERBÁLNÍ. JE TO TOTÉŽ?

TĚLO NEZNÁ NÁHODU

Pojem neverbální komunikace v dnešní době slyšíme velmi často. Co všechno se za ním může skrývat ?

Neverbální komunikace má spoustu oborů a podoborů. Každý rys lidského chování byl už nějak prozkoumán. Některé obory se zabývají mimikou. Některé se zabývají hlasem – způsobem, jakým co říkáme, jeho rytmem, polohou.... Existuje také obor zabývající se pohledy, které jsou pro neverbální komunikaci zásadní. Jiný obor, proxenika, zkoumá, jak zacházíme se společným prostorem, jak se k sobě blížíme, jak se vzdalujemeZkrátka oborů a způsobů, jak k neverbální komunikaci přistupovat, je hodně.

Vy se tímto oborem zabýváte už dlouho. To znamená, že umíte dobře číst v lidech. Je to výhoda nebo nevýhoda?

Jedna studentka mi řekla: „Přečetla jsem si knížku o neverbální komunikaci a úplně jsem se zděšila, jak jsme všichni průhlední.“ Pravda je, že když se naučíte lidech číst, jako byste rozhrnuli neviditelnou záclonu. A to, co se za ní skrývá, nemusí být vždy příjemné. Najednou si třeba uvědomíte, kolik sympatií, které vám lidé projevují, je falešných. Možná je lépe v blahé nevědomosti žítí. Ale když někoho zajímají lidské vztahy a příběhy, tak ho to musí bavit.

Do jaké míry se tomu dá naučit?

Někdo má dar od pána boha. Například někteří herci v životě o neverbální komunikaci neslyšeli, a přesto přesně vědí, co které gesto v sobě nese a nemusí se to nikde učit. Ten, komu tenhle dar schází úplně, na jevišti prostě nemůže. Porozumění neverbální komunikaci je pro divadelníky povinné.To, co odlišuje dobrého herce od špatného, je totiž právě to, jak zachází se svou neverbaltitou – jak intonuje, jak se hýbá, jaká má gesta.

Ale do značné míry se to naučit dá. Když máte základní vodítka, nejvíce se naučíte tím, že pozorujete lidi. Proč ta slečna houpe nohou? Proč se na mě ten pán ještě vůbec nepodíval? Proč ten chlapec pořád drbe na nose? Jak to souvisí s jejich povahou a vztahy? Když tomu porozumíte, najednou vám dění kolem začne tvořit smysluplný obraz.

Jak dalece souvisí gesta s naší psychikou?

Řeč těla není nikdy náhodná. Všechno má svůj význam. Někdy velký, někdy malý. Někdy snadno odhalitelný, někdy těžko. Ale tělo nezná náhodu.

V současné době se vyskytlo mnoho návodů na to, jak pomocí chování manipulovat lidmi. Jak se na to díváte?

Nemám to ráda. Skutečně se teď objevilo mnoho příruček, které neverbální komunikaci podávají jako návod, jak nejlépe něčeho docílit. Jak nejlépe prodat své zboží, jak nejlépe udělat příjímáci pohovor, zkrátka jak ty druhé co nejlíp zmáknout. Nedá se ale popřít, že to funguje. Když člověk přijde na pohovor proškolený kurzem komunikace, tak s velkou pravděpodobností to místo dostane. Dneska se ale kurzy tohoto druhu považují za základ vzdělání a když najednou všichni používají ty samé triky, účinek se vynuluje. Je to jak s reklamou. Když v televizi běží deset reklam na práci prášky a každý je údajně ten nejlepší, jakoby tam nebyl žádný. Jakmile na sebe všichni hrají komunikační hry, ztrácí to smysl.

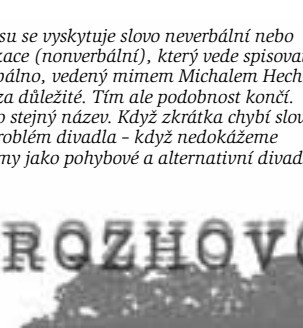
A jaké jsou pozitivní stránky výuky neverbální komunikace?

Každý z nás máme nějaké chyby, které brání v kontaktu. Když jsem například s tímto oborem začínala, podstoupila jsem profesionální výcvik v psychoterapii. Moji kolegové mi vyčetli, že se jim nedívám přímo do očí, ale můj pohled směřuje na obočí. Půl centimetru a najednou měli pocit, že se na ně dívám shora. Maličkost, ale bránila v navázání kontaktu. Dodnes jsem vděčná, že mě na to někdo upozornil a já měla čas se to odnaučit. V běžném životě si totiž takové věci neříkáme.

Nemáte pocit, že současná civilizace je přehlcná slovy, která už pomalu ztrácují svůj význam? Nebyl by svět nakonec čitelnější beze slov?

Jako spisovatelka se slovem živím, takže mi ho nezošklivíte. Celý život se pohybuji ve slovním zobrazení světa. Čtu a píšu, píšu a čtu, čtu, píšu a mluvím. Jsem už zkrátka slovy přejedená. Proto mě možná neverbální komunikace tolik pohltila. Je pravda, že naše civilizace je přisřené okocaná. Celý svět je popsán. Na podlaze jsou nápisy, na zdech jsou plakáty a reklamy. Kam se podíváte, tam musíte něco přečíst. Pořád do nás cpou psaná poselství, která nikoho nezajímají. Myslím, že v tomhle dělá svět chybu. Těch slov už je opravdu moc.

Na Hronově existují dva semináře, v jejichž popisu se vyskytuje slovo neverbální nebo nonverbální. Konkrétně je to seminář Komunikace (nonverbální), který vede spisovatelka a dramatička Daniela Fischerová a seminář Neverbálno, vedený mimem Michalem Hechtem. Oba dva při své práci nepovažují mluvené slovo za důležité. Tím ale podobnost končí. Je to zvláštní, že na dvě tak odlišné věci se užívá skoro stejný název. Když zkrátka chybí slova, jakoby scházel i správný pojem. Což je dnes celkový problém divadla – když nedokážeme vhodně pojmenovat, co vidíme, schováváme se za pojmy jako pohybové a alternativní divadlo.

JAK UPADNOUT A NEPRAŠTIT SE

Michale, co pro tebe znamená pojem nonverbální divadlo?

No přece divadlo beze slov! Nonverbální divadlo má mnoho kategorií, takže se pod tento pojem může schovat téměř cokoliv. Od klauniády, přes výrazový tanec až po čistou pantomimu, hranice neexistují. Já bych nonverbálním divadlem zkrátka označil divadlo, které nepoužívá mluvený text, ale pracuje s mnoha výrazovými prostředky. Důležitá je vizuální stránka. Význam by měl být divákoví srozumitelný. Já sám hraji klasickou pantomimu, kde nepotřebuji žádné efektní kostýmy ani rekvizity.

Je klasická pantomima pro diváky lákavá?

Klasická pantomima diváky dnes už nepřitahuje. Řekl bych, že je to dobou. V šedesátých letech například pantomima zažívala ohromný boom. Bylo to díky Ladislavu Fialkovi, který sem přivezl pantomimu ve stylu Marcela Marceaua. Ovlivnil tím spoustu umělců. Zrodila se taková jména jako Ctibor Turba, Boris Hybner a Bolek Polívka. V osmdesátých letech pak nastal útlum. Jistě na tom má svou vinu rozvoj médií. Pantomima pracuje s řečí těla a imaginací. Dnešní divák ale potřebuje speciální efekty. Takové nabízí třeba film a multimediální show, kterým pantomima není schopna konkurovat. Proto nemůže stát pouze na pohybu, ale musí se spojit s jinými jevištními prostředky.

Ale přesto, mnoho lidí dnes začíná dávat přednost divadlům, které jim dokáží nabídnout něco navíc než jen hezky odpřednášený text....

Myslím, že to je především dobou, která jde po vizuální stránce. Ale to neplatí jenom o divadle, i v běžném životě je najednou mnohem důležitější jak vypadáme a jak se chováme než, co říkáme. Z neverbální komunikace se stal velmi vynášejší byznys. A to nemyslím nijak negativně. Sám pořádám víkendové dílny pro zaměstnance firem, kde je učím jak správně používat mimiku a gesta.

A jak jsi vůbec k myšlence vyjadřovat se pohybem přišel?

Kdysi dávno jsem se pokoušel hrát amatérské divadlo. Ale můj mluvený projev byl často kritizován. Zkrátka jsem mluvil jako prase! Zato, když jsem do svého vystoupení přidal nějaký ten pohybový gag, měl jsem obrovský úspěch. Tělo mi zkrátka vždycky pomáhalo ve výrazu.

Studoval jsi pantomimu někde?

Když jsem začínal, tak na to ještě žádné školy nebyly. Proto jsem vyhledával různé kurzy pantomimii po České republice a potom jsem cestoval i po světě. Všude jsem se něco naučil a pro sebe si vybíral to, co mi vyhovovalo.

Říkal jsi, že v Čechách čistá pantomima není divácky tolik atraktivní. Jak je to v zahraničí?

Ve světě má pantomima uplatnění hlavně v pouličním divadle, kde je spojena například s akrobacií a zonglováním. V minulosti pro mě bylo zvláštním úkazem Finsko, kde jsem žil sedm let. Finsko totiž pantomimu vůbec neznalo. Jediné, s čím se setkali bylo cirkusové umění, které přišlo ze Švédska. Takže jsem byl jediný mim široko daleko, což bylo na druhou stranu docela příjemné.

Učíš pantomimu, akrobacii, improvizaci, zkrátka všechno, co se dá spojit s pohybovým divadlem. Ale mě zaujaly jevištní soubory. To se na jevišti perete?

No jasně, každý herec se přece musí umět správně poprat! Samozřejmě se pereme jenom jako. Když herci předstírají na jevišti souboj, musí to vypadat věrohodně a oni by se při tom neměli zranit. Zkrátka je učím, jak upadnout a nepraštit se. Techniky pádů jsou ale jen začátek, rozvíjí se v další akrobatické prvky jako jsou přemety a chození po rukou. Bonus má u mě ten, kdo dostane přestí a udělá při tom salto vzad.

Myslíš, že by se to mohl naučit i člověk, který zrovna není příliš pohybově zdatný?

Pantomima není jen o dokonale technicky provedeném pohybu. I nemotornost je výpovědí o sobě. Musí se jen nalézt klíč k tomu, aby něco sdělovala.

Napadá tě nějaká vhodná tečka za naším rozhovorem?

Michal pantomimicky předvedl tečku.

Petra Hanušková

Day 3

First a trip to Nachod, where we wandered around the main square, admiring the nice buildings and then climbed up the hill to the castle. Unfortunately the bears were not to be seen, or maybe they are not there at all, but Karel Thomas told me they are and I believe him. After seeing the castle we climbed the tower to see the magnificent view over the surroundings from the top.

Next was Bertolt Brecht´s A RESPECTABLE WEDDING directed by Jozef Krasula (Slovakia). I have seen this performance last year at Scenic Harvest in Martin and was looking forward to see it again because I liked it a lot. And this time I liked it even more. The performance had gained in quality. It was some twenty minutes shorter and much more intense and the various characters had gained in effectiveness. An excellent performance with good acting by all actors, solo as well as in ensemble play. It was fascinating to see how a respectable wedding falls apart, how not only the furniture collapses literally, but at the same time the bourgeois façade of all these people collapses, figuratively speaking. Many little details in the mise-en-scene showed that the director has used all the possibilities that the text offers.

This is one of Brecht´s plays that deserves to be performed because it is of all times and has a universal value.

Off to HOTEL BERANEK, a wonderful puppet performance, highly enjoyable in all aspects. Apparently the text was very funny, the spectators laughed out loud most of the time, but also for foreigners the plot was more or less clear. A lot of fantasy, jokes, lots of surprises, lovely puppets, inventive scenery and all done with quite simple means. I wonder how many hours the group rehearsed to reach the high artistic level of this production.

Ženský amatérský spolek ŽAS

Homole

St. Kočvarová podle románu V. Neubauera: Sextánky

Jak vzniklo tohle čisté ženské uskupení, které jsme mohli vidět v Sextánkách?

Oslvila mě Irenka Zlámalíková, se kterou jsme začínaly v jednom amatérském souboru už před několika desítkami let. V obci Homole, což je vesnička nedaleko Českých Budějovic, kam jezdí i městská doprava, se daly dohromady ženy, které provozují různé aktivity (třeba společně pečou koláče). Irence se zastesklo po divadle a tak iniciovala tenhle projekt a oslovila mě, abych s nimi něco udělala. Bylo jasné, že asi nebudeme dělat Lucernu ani nic podobného. Tak jsem začala hledat téma, které by jim umožňovalo hrát podle jejich možností a technického vybavení. Původně jsme měla na mysli něco jako Tančírnu, a pak mě napadla tahle červená knihovna. Soubor vznikl před dvěma lety a Sextánky byly první inscenací. Teď už máme za sebou druhou – a to je čisté autorská věc. Jmenuje se Marie aneb Ctihodné ženy, a je to o Marii Skłodowské. Co by se stalo, kdyby si nevzala Curieho, ale svou první lásku Kazimíra. Celé se to odehrává v kuchyni, Marie vaří oběd pro Kazimíra, vychovává dvě děti a mezi tím jen tak mimochodem získá dvě Nobelovy ceny. Je to taková kombinace literatury faktu a sci-fi. Hypotetická věc, jak by její život vypadal, kdyby se rozvíjel mezi dvěma dětmi, domácností a laboratoří.

Tak vidá – od naivních Sextánek jste se posunuli až k lehce feministickému tématu! Ale vraťme se ještě ke kusu, který jsme viděli. Jak vás napadlo „angažovat“ Aleca Baldwina a Johnnyho Deppa?

To byl takový demokratický výběr. Někdo měl sice jiné ideály. Ale nakonec z hlasování vyšli tihle dva. Nominován byl i Kevin Costner – mohl si zahrát, ale nakonec neprošel konkursem.

Jak inscenace vznikala?

Od začátku jsem hledala text, ve kterém by měly možnost zahrát si všechny ženy, které měly zájem. Zároveň musel být takový, aby jim nešel proti srsti a nepřesahoval jejich možnosti. Samozřejmě to není žádné charakterní herectví, to by asi nezáleželo, ani by nás taková práce ne bavila. Já jsem původně psala scénář podle románu, nějakým způsobem upravovala děj, vypisovala repliky, které se mi líbily. Držela jsem se té „červené knihovny“ a pak jsme si říkaly, kdo by byl vhodný na jakou postavu. V našem původním textu vůbec není dáno, kdo co říká – herečky si přivlastňovaly repliky podle toho, jak se jim to hodilo.

se při boxu hází v okamžiku, kdy síly docházejí a zápas je prohraný – prostě se to vzdá. A já bych nejraději hodil ručník do ringu při psaní těchto řádek o představení Ženského amatérského spolku Homole.

Ne proto, že by se mně to nelíbilo. Naopak, seděl jsem v hledišti Jiráskova divadla a bavil se. Ne vždycky a pořád, občas pro mne nastal propad, něco se zadrhlo a musel jsem čekat, až zase přijde chvíle zdvihu a vtáhne mne do toho pozoruhodně neuvěřitelného dění na jevišti. Ta dvě slova pozoruhodně a neuvěřitelně už trochu naznačují, proč bych chtěl hodit ručník do ringu. Ale opravdu jen trochu, nedostatečně. Snad více se k tomu dostanu, když napíšu, že prostě jen těžko a rozpačitě hledám kritéria jak tenhle fenomén zhodnotit.

Tím slovem fenomén jsem se přece jen dostal blíže k jádru mého problému, jenž stojí v nadpisu: je to prostě fenomén, mimofádný výjimečný jev, jež lze potkat jenom v amatérském divadle. Je to zvláštní spojení bezostyšné – a to nemíním hanlivě, naopak: pochvalně – prezentace sebe sama v rozporu se vším, co by se patřilo, co by mělo být, co by se očekávalo. A je to učiněno s důvěrou, že tohle představení to vydrží a snese. A ono tomu tak vskutku je.

Dámy ve věku rozhodně ne sextánek nastoupí, prohlásí se za sextánky – a začnou nám předvádět události „klasického“ diváckého románu, jenž vskutku představoval a představuje tak zvláštní směr, že ve mně vždycky vzbuzoval úžas, jak se tohle mohlo zrodit. A teď najednou tahle směs se začne v představení rozvíjet – nikoliv jako parodie, ale jako reálný svět oživený tou základní neuvěřitelnou pozoruhodností hereček ten svět stvoří a přitom ukázat sebou samými, že je zcela smyšlený a nesmyslný. Dívám jsem se na to nevěřícně, neboť to fungovalo dokonale – byť zřejmě na samé hraně naivního umění. Ale ten záračný fenomén tím nekončí – ono je to totiž v tom představení na jevišti řada míst divadelně velmi rafinovaných, vymyšlených a uskutečněných velmi chytře a zkušeně. A to se prolíná s tou nepředstíranou, nelícenou skutečností hereček prezentovanou s ohromnou sebejistotou v jakýsi zvláštní tvar, v níž by jedno mělo popírat druhé, rafinovanost tu nelícenou bezprostřednost, ale ono se to nestane. Je to milé, vtipné, vkusné, zábavné – a dokonale ženské.

Myslím si, že jedině tou prezentací sebe sama mohly dámy zahrát ten nepravdivý svět diváckých románků a vdechnout mu onu tu podobu, o níž jistě lze uvažovat a hovořit z mnoha stran, ale pro níž platí především a hlavně to, že je to fenomén, který je lepší nehodnotit, neanalyzovat, leč vzít jej jako potvrzení nekonečných možností amatérského divadla – a tiše zasnout nad tím, co že a jak se to zrodilo. A že to vůbec je.

Jan Císář

JE SUIS SEXTÁNKA

Ženský divadelní spolek z Homole včera predviedol vlastnú dramatizáciu románu Viléma Neubauera Sextánka. V ich úprave fungovali sextánky v množnom čísle a na javisku sa udialo čosi, čo sa dá nazvať magia amatérského divadla.

Keby človek komusi nezainteresovanému povedal, že príbeh z 20-tych rokov minulého storočia Žánru takzv. červenej knižnice, ktorého hlavnou zápletkou je milostné vzplanutie žiačky dievčenského lýcea k handicapovanému učiteľovi francúzštiny a všetky žánrové peripetie s tým spojené, zahrlo desať dām vo veku rozhodne nie „sextánkovom“, mohlo by sa to zdať divné. Ono to ale divné nebolo. Napriek všetkým možným výhradám tu totiž zafungoval prenos ľudickej energie a 10 sextánok zralého veku malo svojho diváka po celý čas v hrsti. Je možné, že sa človek niekedy trochu ošival, cítil, že to či ono by mohlo byť lepšie a inak, ale asi nebola chvíľa, kedy necítil, že je tam a spolu s nimi. Celý čas sme totiž mali pred očami skupinu žien, ktoré sa rozhodli hrať sa a ich hranie sa bolo tak oslobodzujúce a tak radostné, že im bol človek schopný odpustiť čokoľvek. Celá inscenácia má nádych istej naivity až insitnosti, bolo jasné, že to myslia vážne, ale súčasne sa zo seba aj smejú, teda že sa vážne neberú. Stanovili si rozprávačku, ktorá fungovala ako princípál, v ruke mala knihu a ostatné oživovali prítomne čítané. Postavili si altánok – miesto dievčenských vzdychov pod hviezdnatou oblohou, miesto spomienok a snov a bez zaváhania kriedou na tabuľku písali, kde práve sme. Sexta, zborovňa, klzisko, nemocnica, U nás – všetko fungovalo. Používali dobre vymyslené javiskové grify, kopy absolútneho klíše a tony bezprostrednosti, ktorá ten sentimentálny miš-maš zlepila dokopy. Z nedostatku mužov vznikli Alec Bladwin a Johnny Depp v podobe 2D bábov v životnej veľkosti na štyroch kolieskach a s nimi aj jemná narážka na kadejaké pubertálne ženské idoly. Píšťali, vzdychali, sácali sa, drmolili francúzske slovíčka. Nech hrali čokoľvek, nikdy nezabúdali na diváka, komunikovali s ním, potrebovali ho – hrali sa spolu s ním. Toľko. Bola to magia, racionálne vysvetlenie to nemá.

Zuzana Ferencová

strana 4 →

Kolikrát jste už představení hrály? Jezdíte s ním?

Taky. Nemám úplně přesně spočítáno, kolikrát jsme za ty dva roky hrály, ale myslím, že to je tak kolem třicátky představení.

Vy sama hrajete divadlo profesionálně. Kde?

Máme s kolegyní Studio dell'arte v Českých Budějovicích.

-jas-

Nadšení! Představení se nespokojilo jen s tím, že sextánkám bylo šestnáct minimálně třikrát (což samo o sobě samozřejmě funguje skvěle). Všechny zúčastněné hráli nejen s perfektní stylizací, ale i s nadsázkou a lehkostí. Nejen díky tomu se bylo stále na co dívat a vznikaly rozkošné situace i obrazy (což jsem nečekal).

Na závěr není možné nezmínit hvězdné dokonale mužské herecké výkony.

Jan Hnilička

Jsem leπά padesátnice, ale přes to – to nebyl můj šálek čaje. To však nic nemění na situaci, že valná většina s obdivem sledovala rozverně, přestárlé studentky. Užili si sledovací filmů pro pamětníky, obdivovatelé Adiny Mandlové, tanečků z třicátých let a čtenáři Červené knihovny. Mláďi občas nevědělo která bije, ale smáli se, nevím ovšem jestli se smáli gagům či herečkám samotným (což by je jistě pobouřilo). Ze začátku mi trochu vadila vyprávečka – či čtenářka, ale postupem času jsem ji přestala vnímat jako průvodkyni děje a zařadila ji do děje samotného. Kostýmy i scéna byly akurátní a moc mi líbily staré reklamy, Světozory a časopisy paní a dívek z třicátých let. Holky se fakt vyblbli a hrály to s vervou. Konečně k čemu avantgardu a absurdní divadlo, když to přišlo z „Vysokého“.

Dáša Landrová

Upřímně jsem se nadchnul, když představení začalo. Ihned jsem si vybavil laskavou parodii naivní předválečné filmové červené knihovny, Pytlákovu schovanku, natočenou Martinem Fričem. Tuto parodii jsem očekával vůdčích dvacetiminutých představení. Škoda, že následně se nedělo nic objeveného a s koncem jsem měl pocit, že vše mohlo být kratší a parodie se změnila na pouhou fachu. Škoda, pro mne i pro mnohé další. Chuť si napravit až doma. Koupnu se na film a připomenu si, že i ten vyvolal rozdílné reakce. Byl přijat jako úžasná parodie i zcela vážně.

Michal Drtina

Divadlo „A“ Divadlo SHANTI, o.z.

Prievidza

Malomeštiakova svadba

LEKCE BRECHT

Text B. Brechta je výrazně upraven, vy jste pod touto úpravou podepsaní. K jakým úpravám přesně došlo?

Je to původní text, ale my sme ho dost výrazne skrátili, lebo sa mi zdalo, že stráca tempo. Úprava textu bola pred premiérou, aj po premiére. Takže aby nás nijaký puristi, ktorý text dobre poznajú, a takých je dosť, neodvodnene nenapadli, že nemáme napísané, že prešiel úpravou. Ale necítim sa byť spoluautorom textu, len takým upravovateľom.

Proč padl výběr na tento text?

Keď človek uvažuje o tom, o čom hrať, tak si myslím, že práve faloš, pokrytectvo alebo malomešianstvo okolo nás (ako sa inak správame pred ľuďmi a inak, keď sme sami), ten individualizmus do našej spoločnosti prenikal tak silno a je takým nešťastím, že by mohlo byť fajn o tom hovoriť práve v divadle.

Vy jste režisérem v Partizánskom, ale nyní spolupracujete se souborem z Prievidzi. Jak jste se dali dohromady a jak dlouho tato spolupráce trvá?

Toto je štvrtá inscenácia, ktorú som s nimi robil, ale myslím, že dohromady niejakých sedem - osem rokov. Prievidza je približne 30 kilometrov od Partizánskeho a sú to kamaráti, ktorých poznám. Hlavný predstaviteľ otca, ktorý rozpráva historky, je práve jeden kamarát z Partizánskeho, ktorý ma pred tridsiatimi rokmi priťahol k divadlu a jemu vďačím za to, že vôbec divadlo poznám a robím. To spojenie je teda celkom prirodzené a nevnímam, že by som bol u niekoho cudzieho, ale som u vlastných, u svojich.

To jste mi nahrál na další otázku, zda se nějakým způsobem liší vaše spolupráce se souborem v Partizánskom a Divadlem Shanti o. z. Prievidza?

Manželka bola včera na skúške a videla, že keď sa niektoré veci nedaria, že som na tento súbora strašne dobrý. Na tých doma strašne hulákam, kričím a som na nich zlý. Ale v zásade je to iná práca, pretože to je iný kolektív, s inými vzťahmi, iným vnútorným svetom. My sa v Partizánskom poznáme pätnásť možno dvadsať rokov a trávime spolu veľa času, takže to je iný východiskový stav. Kdežto tu sa stretávame oveľa menej, nenavštevujeme sa

strana 7 →

*P*sát o inscenaci Maloměstákovy svatby (Malomeštiakovy svadby) Bertolta Brechta a nepsat o Brechtovi jsem sice původně zamýšlel, leč ukázalo se, že to nebude tak snadné, jak se na první pohled zdálo. Chtěl jsem psát o inscenaci Jozefa Krasuly, o tom, jakého Brechta nám ukazuje současný slovenský režisér, o tom, jakou podobu na sebe epické divadlo v dnešní době bere.

Na jevišti sledujeme příběh lehce zpackané satební hostiny, která by chtěla být taková, jaká svatba být má. Novomanželé i satební hosté se zpočátku snaží zachovávat dekorum, postupně se však vše začíná rozpadat – doslova i obrazně mizí masky, upadají mravy, padají zábrany, rozkládá se podomáčku zhotovený mobiliář. Je to zkrátka takové, jaké to mezi lidmi, bohužel, mnohdy bývá. V tomto směru se toho příliš nezměnilo a plně rozumím snahám inscenovat tuto oblíbenou hru BB. Čemu již rozumím mnohem méně, je snaha hrát Brechtovo vyprávění o svatbě jako zběsilou grotesku. Není to vůbec snažení ojedinelé, nicméně o to problematičtější. Jako by se již po několika málo minutách odhalilo vše, co se odhalit má, jako by až příliš brzy bylo zjevné, co se Brechtovi inscenátoři snaží vyprávět. Zcižované prolamování do osobních příběhů a do individuálních pohledů na život, svatbu i obyčejné mezilidské bytí jako by ztratilo svou naléhavost. Snad jen nad odchodem matky zoufale nabízející publiku něco k zakousnutí, lze uronit kýženou rozumovou slzu.

Petr Christov

A přitom je vše velmi dobře připravené. Černo-bílo-červená stylizace, papírově-polystyrenové dekorace (vskutku „Pribojné“) i poměrně přesné, tempo-rytmicky vědomé herectví. Jako divák nerozumějící slovu a neznající Brechta, bych se těmito vizuálními atributy zřejmě potěšil. Možná bych se mohl těšit také tím, že mi inscenátoři poměrně srozumitelně připomněli jistotu Brechtovu hru za použití jistých principů epického divadla – zcižování, odstupu, songů apod.

Nemohu se ale zbavit dojmu, že zhlédnutí inscenace mě nechává značně chladným. Udržel jsem si od ní odstup. Je mi cizí. Kdybych byl brechtovským hercem, mohl bych mít ze sebe radost. Jako divák si v sobě odnáším pouze jisté potěšení z trojbarevnosti a utvrzení v tom, že s Brechtem lze udělat mnohé, ne vždy to však přinese oboustranné potěšení. Jsem přitom přesvědčen, že tvůrcům toto jejich setkání s velkým BB potěšení rozhodně poskytl.

NA SLOVENSKÉ SVATBĚ ...

Malomeštiakova svatba v podání souborů z Prievidzy už objela pár festivalů a všude sklízí ovace. Především pro nepřehlédnutelnou transfúzi slovenské bujaré krve, která dosti pozoruhodně osvěžila brechtovský sžíravou satiru.

Brechtova raná hra je o malomešťačtví, nemilosrdně demaskovaném skrze postupnou destrukci nábytku i vztahů. Nedokážu pojmenovat, jaký druh malomešťačtví zobrazuje inscenace Jozefa Krasuly, respektive co přesně je obsahem tohoto pojmu pro slovenský soubor tady a teď. Ale přiznám se, že si nedokážu sama pro sebe vymezit obsah tohoto pro mě silně historicky podmíněného pojmu. V Krasulově inscenaci se hraje o kategoriích obřadnosti a jejím porušování, trapnosti, předstírané srdečnosti, do níž odkapává přesně dávkovaný jed škodolibosti a dychtivého boření nastoleného mýtu, že „rodina je to nejkrásnější, co máme“.

Hraje se v přísné stylizaci dané nábytkem polepeným novinami, černo-bílo-červenou barevností kostýmů, nabilenými tvářemi (polemizovala bych ale s kdesi uvedeným tvrzením, že stírání bílého líčení odpovídá demaskování postav), přesným temporytmem (včetně načasovaných stopimeových momentů), přesně dodržovanou choreografií, respektive pohybovým scénářem. A hlavně s nepřehlédnutelným hereckým nasazením a bohatě využívaným uměním kontrapunktického komentáře mezi tím, co se říká a co se koná, což je vlastnost, která mě na jevišti vždy potěší. Stejně jako nápaditá práce s hudbou až do těch zpívaných litaní či klepání přibory o talíře. Jen jsem nepochopila, jestli i ten avizovaný, leč čtyřdobý valčík byl součástí rafinované režisérské ironie či nedopatřením.

Neodolatelný je žvanivý strýko Štefana Orsága, který už dlouho před začátkem představení krmí diváky svými historkami a vtahuje je tak do děje, což několikrát zopakuje i během představení. Má filozofickou kvalitu Haškova Švejka, vnímajícího veškeré dění skrze historky hodící se na každou životní situaci. O to víc mě mrzelo, že se tato kvalita z inscenace postupně vytratí – jak krásně by bylo, kdyby své historky vrhal do diváků i v závěru, nad manželským párem souložícím pod zhrouteným stolem ...

Ale jinak pro mě byla Malomeštiakova – anebo spíše Slovenská – svadba příjemným zážitkem z dobře zvládnutého divadla, zážitkem, který mě navíc vůbec nenutil přemýšlet, jestli toto divadlo je brechtovské či nikoli.

Radmila Hrdinová

strana 6 →

tak často, nepodnikáme společné výlety a Silvestre, takže je to iné a ten přístup je tiež iný. Ale v konečnom dôsledku mám pocit, že náš vzťah spoločne narastá a aj zbližovanie je čím ďalej väčšie. Takže verím, že keby sme náhodou v budúcnosti niečo robili, zase to bude len osobnejšie.

Eva Koutová

Pán (téměř Labuda) vyprávějící historky (nebo možná ne) ze života lidem – divákům přicházejícím do divadla – mne okouzil. Škoda jen, že jsem z jeho vyprávění moc neměl, protože festivalové publikum je trochu speciální v tom, že se prostě nepřestane bavit, dokud nezazní gong a tak jen vím, že šlo podle všeho o historky z různých jiných satebních dní... Nasazení herců na začátku bylo neskutečné. Byla to smrt, která postupně opadala. Podle všeho opadala schválně... Hnusně krásná nevěsta a smutný pán, který si vzal za ženu hrůznou babu, která likvidovala divan – tito dva mně utkvěli v paměti. Zdálo se mi to dosti kruté v momentech, kdy někdo někoho shodil a on padal a hlavně se udeřil tak nějak doopravdy a v tento moment mě veškeré zatím narostlé napětí z krutosti opadlo. Jak to? Tak to nevím. -jh-

Přišla jsem do divadla a přišla jsem si jako v pokojičku pro panenky. Zkoumala jsem noviny, byly celkem staré. Hrozně mě zajímalo propojení novin – jak jsou to staré? Co v nich je? Barevnost? - s lidmi, kteří měli tváře bílé, ženy rty rudé, pánové saka a dámy sukně černé a všichni doplňky červené... takové postavky z novin (červenoočernobílých denníků). A pak všechn ten nábytek z novin.

Hana M., Hronov

Úplně největší zážitek mám z toho, že jsem cítila emoce. Vztek, nechuť – úplně na mě vše přecházelo. Byla jsem absolutně unešena tím, jak všichni hrají! Strhlo mě také tempo, které se ukázalo natolik rychle, že mě některé věci unikly, kdo s kým je, kdo je kdo.

Radka, Praha

Jevištvní řeč, Michaela Bendová-Kudrnáčová

Nonverbální komunikace, Daniela Fischerová

Seminář

SLOVA FAKT NIC NEZNAMENAJÍ

Když jsem dostala zadání navštívit seminář Jevištvní řeč, byl to pro mě zvláštní pocit. Poslední dva dny jsem totiž připravovala dva velké rozhovory o neverbálních formách divadla a komunikace. Nikdo se mi tedy nemůže divit, že jsem tak trochu došla k přesvědčení, že slovo už je prostě zbytečné. No, mýlit se může každý.

Když jsem se lektorky Michaely Bendové-Kudrnáčové ptala, jestli můžu navštívit její seminář, zareagovala tak, jak je zřejmě na Hronově zvykem: „Ale u mě nic neuvídíte. Budeme mít rozcvčku a potom budeme pracovat na textech, tak abyste se nenudila.“ A jak je také na Hronově zvykem, nenudila jsem se vůbec.

Seminář začíná rozcvčkou, všichni se rozcýchávají. Cvičení Pět Tíbetanů pomůže nejen k otevření hrudníku a roztažení plic, ale také všechny seminaristy krásně protáhne. Moje bolavá záda jím to upřímně závidí. Ale co, přišla jsem jako nezávislý pozorovatel, nemám co si stěžovat. Po rozcvčce přichází cvičení na rozmluvení. Všichni stojí v kruhu. Je třeba se koncentrovat. Někdy to jde ale dost těžko. Zvlášť když si lektorka splete seminaristy. „Kamil, teď vy.“ „Ale já nejsem Kamil, já jsem Vítek.“ „Vítka, co tady děláte, vy máte stát tamhle, tady stojí Kamil.“

Těžšíste semináře ale spočívá v práci s texty. Seminaristé jsou rozděleni do několika skupinek. Každá má přidělenou část textu, který v závěru semináře předvede. Letos jsou to úryvky ze Seiferta, Havla, Wilda a matfyzácká pohádka. „Podle mě je lepší zadat seminaristům nějaký herecký úkol, než abychom dělali jenom cvičení,“ říká paní Bendová-Kudrnáčová. Důraz je, jak jinak, kladen především na řeč. Skupinky postupně předvádějí, co zatím nacvičily. Lektorka upozorňuje na chyby. Doporučuje kam klást ve větě důraz, k jakému slovu přiřadit jakou intonaci. Jedna dívka to zkouší, opakuje větu třikrát, pokaždé s důrazem na něco jiného. A mě najednou dochází, že slova sama o sobě skutečně nic neznamenaají. Záleží na tom, jaký význam jim dáme my.

Je přestávka. Využiji k tomu, abych lektorku trochu vyzpovídala. Zajímá mě, čím to je, že kultura řeči pomalu vymírá. „Doba je zběsilá, mladí lidé nevědí, čeho se chytit,“ zamýšlí se paní Bendová - Kudrnáčová. „Snaží se být autentičtí a správnou artikulaci považují za něco nepodstatného. Jakoby vůbec nepřemýšleli o smyslu slova. Přitom je to tak krásné, když hlasy v mluvě nechybí.“ Když si však všimne mého smutného výrazu, dodá: „Ale vy artikulujete dobře.“ Opoúštím tedy seminář se špetkou naděje. Protože, jak řekl jeden z účastníků na konci scénky z Wildea: „Naším cílem je důsledně artikulovat.“

Petra Hanušková

Seminář

NIKDY NEDOSTANEŠ DRUHOU ŠANCI UDĚLAT PRVNÍ DOJEM

Když jsem si domlouvala setkání na návštěvu semináře Komunikace s paní Danielou Fischerovou, bylo mi řečeno, že to není problém, ale nesmím tam být za nějakého čumila, ale musím se aktivně zapojovat. Což nebyl zase žádný problém pro mě.

Ačkoliv jsem si seminář opravdu užila jako jedna ze skupiny, uvědomila jsem si večer v redakci, že právě díky tomuto prožití na vlastní kůži je pro mě velmi těžké sepsat objektivní reflexi. (Nebyla to na mě past, paní Fischerová?) Byla jsem do celého procesu tak vtažena, že nebylo možné hodnotit to, co se ve mně děje stejně jako to, co se děje na semináři.

Jediné, co mohu zprostředkovat dál jsou poznatky, které si ze semináře odnáším já sama. Proto mi promiňte, že i tato reflexe bude spíše osobní.

Asi nejvíc mě zaujal fakt, že při prvotním setkání s někým cizím, si hluboký a nesmazatelný úsudek na něho uděláme už v první minutě. Jak na mě zapůsobí daná osoba v těchto prvních šedesáti sekundách, takovou ji budu vnímat i nadále. Je to hrozné, ale je to fakt. Veškeré testy a zkoušky to dokazují. Co to může udělat v praxi, vysvětlí následující situace. Musíte spolupracovat s nějakou osobou, která vám nic neudělala, tváří se příjemně, ale vám nějak neseď. Nevíte proč, ačkoliv se snažíte sebevíc. A pak si vzpomenete na vaše první setkání. Uvědomíte si, že z nějakého důvodu vám na tom člověku něco neseďlo. Tvářil se například neochotně, přehlížel vás, při podání ruky se vám nepodíval do očí nebo jeho úsměv byl až nepříroženě přátelský (tzv. double - bind neboli dvojitá vazba; to znamená, že někdo mluví svým tělem v protikladu k tomu, co říká: podává vám ruku se slovy: Těším mě, ale nevidá se vám do očí, dítě se zeptá maminky, zda ho má ráda a matka podrážděně odpoví: To víš, že mám!). Z těchto impulsů, které proběhnou v tak krátkém čase, si už ale uděláte úsudek, i když ještě nevíte, co si o tom člověku máte myslet. Proto také: „Pozor. Nikdy nedostaneš druhou šanci udělat první dojem.“

Eva Koutová

Práce v amatérském divadle může být vzrušujícím dobrodružstvím

v mnohých aktivitách spojených s amatérským divadlem, přijala letos pozvání na Jiráskův Hronov a byla jím doslova nadšena.

Můžete například říci něco k projektu Mezinárodní divadelní výměny?

V Anglii amatérské divadlo nemá žádnou finanční podporu od státu. Jediným zdrojem příjmu jsou příspěvky od členů, takže naše možnosti jsou omezené. Nemůžeme si dovolit pořádat festivaly ani podporovat nějaké výraznější aktivity. Snažíme se alespoň vybudovat síť kontaktů, které by pomohly zlepšovat kvalitu amatérského divadla a povzbuzovat lidi k umělecké tvorbě tím, že jim ukážeme, jak to funguje jinde. Podíli jsme se společně s českou a slovinskou stranou na projektu Meeting of Mind. Je to taková karavana, jejímž prostřednictvím jsou předávány zkušenosti amatérským souborům v mezinárodním měřítku. Například – loňské dílny Michala Hechta na Hronově se účastnil Michael Radley z amatérského divadla z Newcastleu a zkušenosti z práce v pohybovém divadle letos využil na workshopu v Moskvě.

Pracujete v amatérském divadle The Questors v Ealingu nedaleko Londýna...

Je to takové multikulturní centrum, které mj. poskytuje šanci amatérům účastnit se divadelních kurzů a vyzkoušet si práci na jevišti (máme k dispozici tři prostory – variabilní divadelní sál, tzv. black box a prostor propojený s barem). Někteří mladí lidé pak pokračují ve studiu na hereckých školách, ale mnozí zjistí, že uplatnit se v showbusinessu není tak snadné. Vrací se k nám a pokračují v práci na amatérské úrovni, což je pro ně mnohdy zajímavější. Profesionální divadla jsou totiž často konzervativní, uvádějí jen určitý typ představení, a to je pro mladé umělce nuda. V amatérském divadle je možné vyzkoušet si různé nové věci, takže to může být vzrušujícím dobrodružstvím.

Prý spolupracujete s londýnským Globem?

Byla jsem přizvána jako členka správní rady, když se shromažďovaly peníze na stavbu Globu. Ale i dnes práce pokračuje, je třeba shánět peníze na provoz a na investice. Starám se o aktivitu spojené s Friends of Globe, tj. soukromými sponzory, kteří pravidelně přispívají nějakou částkou a za to mají různé výhody – své sedadlo v hledišti při premiérách, setkání s herci a režiséry při diskuzích po představení tzv. Talking Theatre a další speciální akce. Péče o sponzory a získávání dalších je pro nás

POPCORN V KINE JE JEDNYM Z KONCOV EURO-AMERICKEJ CIVILIZACE

(J. Císar)

Včerajší Problémový klub sa zaoberal štyrmi predstaveniami predchádzajúcich dvoch dní festivalu. Hra na mestečko Palermo sa už nekonala, príspevky lektorov šli v rýchlosti slede za sebou. Uverejňujeme len útržky, vychytávky sa dozvie len ten, kto príde osobne:

Dvojhlavý oreľ bol označený za pozitívny príklad režisérskeho divadla, kde sa réžia vyrovnane snúbi s herectvom vysokej až pozoruhodnej úrovne a napriek svojej štylizovanosti dokáže priňaesť obnažené človečenstvo. (J. Korčák) Z hľadiska scénografie sa na prvý pohľad mohlo zdať, že inscenácia žiadnu scénografiu nemá, ale pravdou je, že Dvojhlavý oreľ skbil scénografickú zložku s významovou. (J. Zavarský) Autor hry Jean Coteau bol vo svojej dobe vplyvným mužom francúzskej kultúry a vždy vedel vycítiť, kde sa má v tomto chvíli ocitnúť, aby bol na špič avangardy a danú hru pôvodne napísal pre herca Jeana Marais. (A. Zemančíková)

Gro pôvabu Polní žínky Evelinky bolo v tom, že sa tvorcovia presne trafili do žánru, v ktorom František Nepil svoju rozprávku napísal. Intuitívne umenie je niekedy omnoho lepšie ako príliš "predbádané" umenie. Keby všetky české divadlá pre deti boli na tejto úrovni, tak by sme tu mohli vstať a všetci spoločne spievať "Hosana". (J. Císar) Môže sa v rozprávkach klamať? Lebo fakticky vzaté by Evelinkin orľoľ nefungoval. A je to ešte rozprávka, ak nemá dobrý koniec? (A. Zemančíková) V Českej tradícii sme zvyknúť na rozprávky s jasným dobrým koncom, ale treba si uvedomiť, že napríklad klasická francúzska Červená čiapočka Charlesa Perraulta sa končí v momente, keď ju vlk zje. A to je všetko. (P. Christov).

Z trojdielného Pohybového bloku sa lektori zhodli v spoločných sympatiách voči groteske Kino. Vybudovať triádu, ktorá tvorí gag, nie je jednoduché a treba na to kopa driny, aj keď to vo výsledku jednoducho vyzerá. A nie to ešte tie triády viazať jednu po druhej (J. Zavarský) Praotcom divadelníka je tanečník. (E.G. Craig) Sôlo pre knižky a Anka Banka boli etudy, ktoré chceli predstaviť slovo v pohybe, ale aby telo naozaj hovorilo, musí vytvárať ľudský obsah. Ak chcete v pohybovom divadle niečo dosiahnuť, musíte to telo proste ovládať. (J. Císar)

Dekalog: Pygmalion - Svadba - Kar siaha k zdrojom rituálneho divadla, zakoreneným kdesi pred kresťanstvom a od počiatkov malo za cieľ pôsobiť na čosi, čo je za racionalitou. Toto divadlo nám nechce zdeliť nič v zmysle Logos – poriadku vybudovaného na slove, ale najmä vizuálne nás vedie do svojho duchovného zázemia, v tomto prípade kresťanského. My sme sa s týmto divadlom rozlíčili a prijali sme model vzkriesený obrodencami v 18. storočí, model divadla racionálneho a logického, ktoré vo výsledku formuluje isté poslanie. Otázkou je, či nám v tomto prípade bolo umožnené, vnímať nejaký hlbší obsah a či sa zážitok naozaj mal šancu dostať k našim koreňom. (J. Císar) V istom zmysle to bol site-specific projekt, ktorý využíval iný ako divadelný priestor a tento mu prinášal isté kvality. (P. Christov) Niekedy je kvalita špecifického priestoru jedinou kvalitou, ktorú daná divadelná aktivita má. (J. Zavarský)

-ZF-

MŮŽEME SI MYSLET COKOLIV (!?)

Vše ve vás názor na zhlédnutí představení natolik, že máte pocit, že prasknete a rozltnete se na tisíc kousků, když o tom nebudete mluvit nahlas? Nemáte vůbec takový pocit, ale máte spoustu otázek k inscenaci? Nemáte žádné otázky, ale zajímají vás názory druhých, různé úhly pohledu? Nic z toho nepocítujete, ale přesto je pro vás příjemné se jen tak zamyslet nad tím, co ve vás doznívá a čím to... Zajdete si večer po všem (odehraném) na diskusní klub. Určitě neškodí uvědomit si, že není něco špatné a dobře, že není žádný mustr na to, jak že se to má dělat správně a jak to správně číst. Každý můžeme chápat vše po svém a něčemu nemusíme porozumět vůbec. Báječné bývá názor mít a také ho říct, ale i nemít názor má svou kvalitu. Volba zůstává vždy na nás. Také na každého z nás padá určitá zodpovědnost – jaký jsem divák. Tolerantní, poučený, chápavý, nenáročný, jak kdy, našťavý, dotčený, oslněný, dnes vstřícný, pozitivní za každou cenu, nechápavý, unavený, ospalý, nepřístupný, přemýšlivý, zvědavý... A nebo to není na nás, ale na viděné inscenaci? Nebo na zvláštní kombinaci zrovínka denního dění?

Hrstka lidí (cca 13) spolu s novo(cca 14 dní)manžel Šotkovskými se schází každý večer kolem 23. hodiny, aby si do hloubky rozebrali viděné. Určitě toto setkání doporučuji. Když nic jiného, utřídíte si své vlastní myšlenky a potkáte se s nadšenými lidmi, kteří ani v pozdních nočních hodinách na JH toho divadla nemají dost. Zajímavé. Dozvíte se dosud neslyšené. DS při T.J Sokol si v Hronově před svým Kinem nejen vymysleli přestavbu (cca 1,5 minuty), ale také jakýsi happening, kdy se kolemjdoucích ptali na to, kde že je v Hronově Kinosál, protože se tam potřebují dostat na promítání... Sama jsem se snažila zvláštní modrou slečnu s drdolem přesvědčit, že myslí inscenaci Kino, a že určitě má jít do divadla, ale nedala se a usilovala o cestu do kina. Ukázalo se, že všichni dotázaní byli hrozně moc hodní a někteří je i kamsi zavedli. Za slečnou punkerkou přijela celá rodina (cca 180 km), ale ona se k nim na schodech Jiráskova divadla prostě nemohla hlásit. A na větu „Sisinko, my za tebou jedeme přece takovou dálku!“ reagovala jen zasyčením: „děte pryč, hraju.“ Dozvíte se např. , že „jogurtáky“ jsou brýle s vysokým počtem (cca 18) dioptrií. Do toho přicházejí mrtvolý z Palerma...

Přemýšlet si můžete také o možném jiném závěru inscenace. Jaké by bylo, kdyby tatínek (vypravěč, pro někoho druhý Labuda) v Malomeštiakově svadbě na konci vyprávěl další a další historiky v troskách, stalo by se v tu chvíli celé vyprávěným příběhem (?) Řešit si zkrátka můžete, co chcete... Jak a v čem je jiné vnímání slovenského divadla? O jaký jde žánr? Kabaret? Skeč? Proč regresivní struktura? Největší bujarost na začátku a pak vše upadá... Co vyjadřovala barevnost (černá, bílá, červená). Souvisela se starými novinami, z kterých byl nábytek? Šlo o nějaké propojení? Co vyjadřoval stylizované taneční momenty? Odpovědi se bez tvůrců podle všeho nedopátrá, ale můžete se o ně společně pokusit.

Dokonce si můžete dovolit úplně se s viděnou věcí minout. Někdy můžete v divadle i sakramentsky trpět. Nebo zkrátka můžete vše přijmout a být vděční za to, že herci drží po celou dobu formu. I když se vše nejdříve přeče a pak teprve odehraje? I když jde o styl červené knihovny? Čekáte pak už jen na přicházející vtípky. Vnímáte, že pro lidi na jevišti není text tak podstatný. Nevidíte nic, protože koukáte na postavený stan a jeho jednu část. Vydržíte? Neodsoudíte? Složíte poklonu dámám, které si dokážou samy ze sebe udělat prču? Nazvete to celé taškařicí, srandou, nadsázkou, učíte vůni Masarykovy doby. Začnete se zabírat poselstvím plochých papírových chlápků. V ženské literatuře je přeci muž vysněný, dokonalý, nadsuperman – figura, panák.

Dokonce si můžete klást otázkou, proč to ostatní rozpítávají tak do hloubky. I tím, kdo že je tady tak hrozně chytřej? Můžete si stát za tím, že vy se na vše budete dívat okem obyčejného diváka. Někdo jiný si může říct „komu to stačí, tomu to stačí“. Každopádně dnes se vám nabízí příležitost jít si vše ověřit na vlastní kůži. Mluvit, debatovat, rozprávět, diskutovat nebo jen naslouchat o inscenacích Hotel Beránek aneb Pozor za dveřmi je vlk, Můj netvor (Mein Ungeheuer, Nora)

Myslíte, že si pak o tom člověk může napsat, co chce?

Jasanka Kajmanová

strana 12 →

nesmírně důležité, protože Globe nemá (a ani nechce) finanční podporu od státu. Jediné peníze máme ze vstupenek, pořádání různých akcí a pronajímání prostor, které ke Globu patří. Hlavním zdrojem jsou ovšem peníze od Přátel Globu, kterých už je dnes na sedm tisíc. Zrovna teď máme před sebou úkol sehnat 20 tisíc liber na vytvoření vzdělávacího střediska pro děti, mládež i dospělé, nové výstavní síně a rozšíření knihovny a studovny. Kromě toho plánujeme vybudování malého „indoor“ divadélka Samuela Pepyše, určeného především pro vzdělávací aktivity.

Vy jste studovala nějaký divadelní obor?

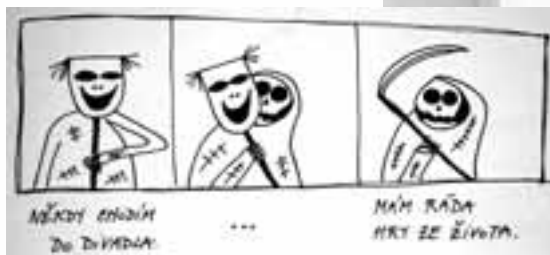
Vůbec ne, studovala jsem angličtinu, a dnes vlastně pracuji jako státní úředník. Tyhle divadelní aktivity jsou pro mě prací navíc, která mě moc baví. Nikdy jsem neměla ambice hrát nebo režirovat, ale být spíše v zákulisí. Umělci a technický štáb se potřebují domluvit. To není vždy snadné, je tedy dobré, když existuje nějaký prostředník. Prošla jsem v průběhu let několika funkcemi, jednu dobu jsem byla výkonnou ředitelkou Questors Theatre, po dva roky jsem dokonce byla předsedkyní The Little Theatre Guild Ltd., organizace sdružující některá amatérská divadla (ne všechna, protože v Británii neexistuje žádná centrální organizace) a v té době jsem se stala také tajemnicí britské sekce AITA/IATA. Vždycky mě bavilo to propojování lidí různých věku a různých profesí, jejichž společným zájmem je divadlo. Je to nádherná forma komunikace.

Jana Soprová

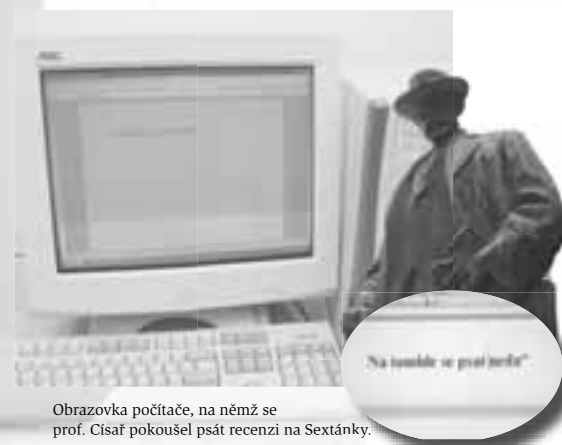

strana 11 →

Obrazem Obrazem Obrazem

Amatérská scéna do každé divadelní rodiny

Obrazovka počítače, na němž se prof. Císař pokoušel psát recenzi na Sextánky.

Až na vrchol!

Hronov zažil první skandál!

Partička mladých účastníků JH se rozhodla nudný, prachobyčejný opilecký večer, který zde zažívá každý z účastníků, povýšit na romantickou divadelní exkurzi. Není nic krásnějšího, než vidět rodiště českého velikána osvěcen v letní horečnaté noci jako na dlani. Pravda, kopec se kolem Hronova tu a tam nějaký najde, ale proč nosit dříví do lesa. Stačilo jen trochu odvahy, pevné svaly a chuť se do toho pustit. Nadšenci vylezli přímo po té nejtěžší - severní stěně Jiráskova divadla až na samotnou střechu majestátní budovy. S terénem se poprali jako zkušení horolezci. Bez jakéhokoliv vybavení zdolali obtížnost 9+ na on sight! Jednalo se o prvovýstup a cesta byla pokřtěna jako Amatérská. Bohužel ne všichni dokázali tento velkolepý úspěch ocenit.

Avšak redakce Zpravodaje nemohla uvěřit, co se našim borcům povedlo. „Na střechu divadla? To není možné!“ vykřikly redaktorky Zpravodaje a běžely to zkusit. Sebraly elán, zahodily strach a rozběhly se přímo k divadlu. V jejich případě se naštěstí snímky zachytit podařilo. Nabízíme je exkluzivně pro Zpravodaj.

-zdroj-

STŘEDA 6. SRPNA 2008

Milá redakce,

musím vám napsat, protože po přečtení prvních tří čísel Zpravodaje mám intenzivní pocit, že mi něco uniká – a proto vás prosím o osvětlení.

To něco se týká postmoderny, o které se dozvídám spoustu zajímavých věcí, ale ta základní otázka (alespoň pro mě) zůstává: Proč postmoderna?

Asi mi chybělo v prvním čísle nějaké vysvětlení, proč jste jako spojovací téma celého festivalu vybrali právě tohle. Nejsem žá ná odbornice (ať už na divadlo nebo na cokoliv jiného), takže je určité možné, že mi „to postmoderní“ uniká.

Kdybyste k tomu něco měli, budu ráda, jestli ne, zeptám se starších a moudřejších. Přeju hodně energie do ostatních čísel, protože jsem rozhodně ráda, že Zpravodaje máme.

Anna Vondráčková

Milá Aničko!

Postmoderna uniká nám všem. Protože jsme mnohokrát četli, že v ní žijeme a tvoříme, využili jsme letošní Zpravodaj k zoufalému pokusu ji dohonit. Někdy má člověk nápad, který mu připadá natolik samozřejmý, že není třeba jej vysvětlovat. Ale jak je vidět, je to třeba. Na počátku našeho nápadu zabývat se postmodernou a všemi jejími aspekty byla myšlenka, že žijeme ve světě, kde se nám ono prolínání všeho neustále vnucuje a my - chtě nechtě - jsme nuceni stále hledat odpovědi na otázky, které nám nejsou úplně (nebo vůbec) jasné. V souvislosti s Jiráskovým Hronovem, který je pro nás setkáním lidí, kteří jsou zvyklí mísit životní realitu s virtuálními světy, nám zamýšlení se nad tím, co vlastně ta postmoderna je, přišlo docela zajímavé.

Postmoderna je totiž termín, o kterém nikdo pořádně netuší, co doopravdy znamená, a jestli vůbec existuje nebo je to jen výmysl učenců či opilců. Znepokojuje nás, že žijeme v postmoderním světě. Nejsme si jisti, že si víme rady s postmoderním divadlem.

Možná, že ta základní otázka PROČ POSTMODERNA je sama o sobě odpovědí. Tohle jsme Ti asi dlužili a tiskneme pro Tebe další trochu studijního materiálu.

Netrap se postmodernou. Dlouho trvat nebude.

Final Countdown!

5

-red-

Základní snahou architektury je překonat jistou elitnost architektury a přenést ji do jazyka srozumitelného i laikovi, na straně druhé se snaží udržet i zájem odborníků. Tím pádem se vzniká dvojí pohled na architektonické dílo. Laik vnímá podobnost s něčím mu již známým, odborník je zase ovlivněn historickými slohy a jejich zvláštnostmi.

V architektuře (resp. v umění) poprvé použil pojem „postmoderna“ Joseph Hudnut v titulku svého článku (Postmoderní dům). Bylo to v roce 1945, ale běžně tento termín začal používat až americký architekt Charles Jenks ve svém díle Reč post-moderní architektury.

Postmoderní umění se snaží nabídnout alternativu

k moderně a tvořit taková díla, která nejsou zaměřena výhradně na tzv. kulturní elitu. To ještě neznamená, že jejich díla jsou srozumitelná většinovému divákovi, ač se o to umělci snaží.

V malířství a sochařství se umělci pokoušejí zpracovávat poetičtější a více emotivní díla než tomu bylo doposud. Termín postmoderní výtvarné umění není příliš běžný, protože do této oblasti postmoderna proniká pomaleji, než je tomu např. v architektuře.

Wikipedia

Rozhodla jsem se,

že téma postmoderny mě nebude vzrušovat, zajímat, trápit. Zkrátka přišlo mi na mysl, že postmoderna by pro mě nemusela existovat. Pro někoho např. nepřipadá v úvahu třídění odpadu a tato činnost mu přijde jako absolutní plýtvání energií a totální zhovadilost. Naopak prosazuje míchání odpadu (zajímavé, že na to si každý den trochu energie najde) a po večerech chodí k zeleným, žlutým a modrým popelnicím a schválně přehazuje plasty do skla a papír do plastů, sklo hází do smíšeného odpadu a jeho noční dovádění zdá se mu velice zábavné (mně tedy spíše směšné). Nevím, jak takové jednání nazvat, možná, že milovník postmoderny by věděl, že promíchávání odpadků by mělo přijít až po postmoderně. Jak ale můžeme pojmenovávat věci, které právě probíhají a dokonce i ty, které teprve přijdou a ještě nejsou na smetišti? Co je postmoderna opravdu nevím a hlavně na to nemám názor. Třídím odpad, dokonce i hliník, a překvapilo mě, že zde nejsou kolem náměstí nikde popelnice na tříděný odpad. A víte, kde jsou? Představte si - schované, aby v době festivalu Jiráskův Hronov tady nepřekážely! Možná by znělo celkem dobře, kdybych teď o uskladnění barevných kontejnerů kamsi k okrajům města použila letos ve zpravodaji nejfrekventovanější slovo. Ano, dalo by se určitě napsat, že je to postmoderní. Ale našťastí na to nemám názor. Nebo už tohle je názor? Sakra, je hrozně těžké nemít v dnešním světě postmoderny názor na postmodernu.

Janaska

S pojmem postmoderna

přišel prvně Jeana-Françoise Lyotard ve svém knize - O postmodernismu. Podle Lyotarda je základním prvkem postmoderny pluralita názorů a jejich zrovnoprávnění. Došlo nejen ke zpochybnění optimistického pohledu na historický vývoj západní civilizace, ale i pohledu na dějiny jako na proces postupného překonávání dřívějších fází. S tím je samozřejmě spojen fakt, že se tímto termínem označují často i protichůdné proudy a tím je ztížen jejich popis.

„Definuji postmodernu jednou provždy jako konec velkých vyprávění.“

-red-

Královna mezi definicemi!

Postmoderna není, jak by se mohlo zdát, překonáním moderny, není trans-, či anti-modernou, ale je spíše naplněním moderny 20. století. V postmoderně se naplňuje sama modernav celější šíři skutečnosti. Postmoderna je vlastně radikální moderna. Žijeme-li tedy vpostmoderně, znamená to, že žijeme v moderně, ale postmoderně. Moderna je možná potud, pokud uskutečňujeme něco postmoderního. To je ovšem jiná moderna, to je moderna 20. století. Naše postmoderna se vymezuje proti moderně jiné. Proti moderně ve smyslu novověku, která byla posedlá sny o jednotě, o konceptu mathesis universalis, o filosofických světových dějin, o globálních rozvrzcích sociálních utopií. Postmodernita se staví proti těmto totalitárním jednotám, protože ty se nikdy nemohou uskutečnit jinak než totalitně. Zde je postmoderna přísně post - moderní, po - novověká.

Postmoderna z pohledu
Wolfganga Welsche

Úvahy o nástupu doby postmoderní vykazují přes veškerou svoji příslovečnou mlhavost peče jen jistou logiku. Je to logika téhož typu, s jakou argumentoval Karel Marx, když hodnotil svou současnost jakožto pouze polovičatý, nedokončený projekt modernity.

Jan Keller

Lidé už literatuře a umění nevěří...

Moderní autor se totiž začal ke svému čtenáři chovat sprostě, začal ho buď zcela ignorovat, anebo ho dokonce urážet, vytahovat se na něj, dělat z něj idiota...Dnešní umění je samomluva...Malíř cínke barvu na plátno a „teď se ty dívej, co je to umění. Když se ti to nelíbí, co je mi po tom, stejně budu v učebnicích, to ty neovlivníš, na to jsou tu štuďovaní specialisté na skvrny“. Do téhle slepé uličky nás dostal modernismus.

Jan Stern

Vytvořte situaci!

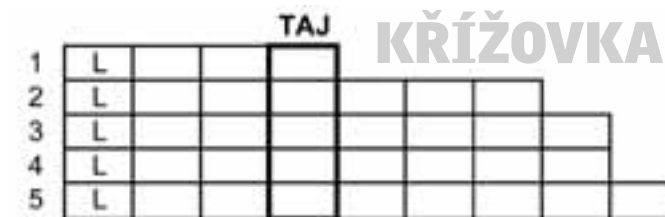
Porota = redakce
Výhra = úžasná (po každém kole)
Krabice na nápady = Sál Josefa Čapka
E-mail = zpravodaj.jh@seznam.cz
SMS = 777 903 538

Jestliže se nedokážete otevřít vnitřnímu hudebnímu komunikaci, pak jsou pro vás otevřeny tyto dveře.

Nejlepší melodii prosím zahrávejte pouze těmito dvěma prsty.

1 * 12.5.1812, + 29.1.1888, Edward, angl. básník a kreslíř, ve vlastnoručně ilustrované knize třešků a plesků zpomalizoval dětskou nonsensovou poezii (zejm. tzv. limerick, pětiřádková epigramatická říkadla)
2 chytráctví, vychytralost, podvod
3 oslavná řeč, chvalozpěv
4 odchylka/šířka
5 chorobný strach z vlastního mluveného projevu
Pokud nevíte, co dělat v případě sledování neskutečně náročné inscenace a nemůžete odejít ze sálu, protože jste se usadili do středu hlediště, pod dojmem, že půjde o neuvěřitelný zážitek, budete muset zvolit variantu L. Pustit si dnešní TAJ... (např. na nohu)

FUCKING AŽ VE ČTVRTEK

I manuál se změní! Skupina A3 si ve středu 6.8. škrtne Fucking Generation, představení uvidí o den později.

-red-

DNES

ÚTERÝ 5. SRPNA 2008

9:00 - 13:00 - učebny
Semináře a dílny

dp

10.00 hodin - Zahradka za Čajovnou
Co babička neřekla - Jarka Holasová
O KOZE

14.00 a 20.30 hodin - Jiráskovo divadlo (95 min.)
Host přehlídky, Divadlo v 7 a půl Brno
Nora

dp

15.00 hodin - Park A. Jiráska
Hudební pohádka
Brumbambulata ZUŠ Hronov
**Jak vodník, čert, strašidla a víly
zachránili Ratibořský mlýn**

16.30 a 20.30 hodin - Sál Josefa Čapka (65 min.)
Theater Abtenau/Theater Holzhausen,
Ražousko
Můj netvor (Mein Ungeheuer)

zp

14.00, 18.00, 19.30 a 22.00 hodin - Sál Josefa
Čapka (35 min.)
Teatro HUGO Semily
Hugo

zp

16.30 - 20.30 - bývalý hotel Slavie (65 min.)
Loutkové divadlo Štřípeck Plzeň
Hotel Beránek

dp

17.00 hodin - Husův sbor
Musica per Quattro a pěvecký sbor Brum-
bambule
Koncert ZUŠ Hronov

dp

18.00 hodin - Park A. Jiráska
G-POINT FUNCTION - funky, Kostelec nad
Orlicí
Koncert

dp

19.20 hodin - Park A. Jiráska
HEEBIE JEEBIES - punk-ska, Hronov
Koncert

dp

20.45 hodin - Park A. Jiráska
SEPULTURA REVIVAL - Hronov
Koncert

dp - doprovodný program
zp - základní program

Změna programu vyhrazena!
V případě nepříznivého počasí
se doprovodný program v parku ruší!

POZOR POZOR

Národní informační a poradenské středisko
pro kulturu Praha a jeho útvar ARTAMA, jenž
z pověření Ministerstva kultury přehlídku pořá-
dá, vyhlašuje výběrové řízení na místo konání
a spolupořadatele celostátní přehlídky student-
ského divadla.

**Podmínky a kritéria výběrového řízení
najdete na www.nipos-mk.cz**

Bližší informace u Lenky Novotné
novotna@nipos-mk.cz
221 507 974 nebo 604 43 34 85

ZPRÁVODAJ

Zpravodaj 78. Jiráskova Hronova 2008
Vydává organizační štáb.
Redakce: Zuzana Malá (šéfredaktorka), Jana Soprová, Zuzana
Ferenczová, Lenka Novotná, Petra Hanušková, Eva Koutová,
Ivo Mičkal (fotograf), Michal Drtina (sazba)
Oficiální stránky festivalu: <http://www.mestohronov.cz>
E-mail redakce: zpravodaj@seznam.cz
Tisk: KIS Hronov Cena: 10,- Kč
Redakční uzávěrka: 5. srpna 2008 v 06:29h
Vychází: 5. srpna 2008 ve 14:00h
Neprošlo jazykovou úpravou!!!

ANKETA

Co přijde
po postmoderně?

Po postmoderně se vše postupně navráti
do tisíciletími prověřených kadlubů, aby se
s údivem zjistilo, že tyto jsou ve své podstatě
daleko postmodernější, než občasně efemérní
erupce. Divadlo - i to amatérské - bude mít opět
ambice být rozměrů téměř antických, a to
nejen ansámblem, ale především myšlenkou.
Tedy - ve svých vrcholech. O těch, doufám,
mluvíme především.

Pepa Tejkl

Tak přijde opět divadlo s herci a (i) divá-
ky. Jen kritici a epigoni budou to mít složitěj-
ší. Najít něco (jako byla post-moderna), kam
se všechno vejde a přitom být stále originální
až epigonální. A přitom člověk je originál sám
- jen ho objevit. A když ho objeví anebo se
objeví sám, tak bude (po) doba postmoderní.

Radvan Pácl

Jestliže předpokládáme, že existuje něco,
čemu se říká postmoderna, měli bychom
předpokládat, že existovala i premoderna.
Po ní podle pochopitelné posloupnosti pak
nutně musela následovat moderna. Podle další
následnosti spirálovitého vývoje světa by tedy
opět měla po postmoderně následovat premo-
derna jen o několik stupňů posunutá směrem
vzhůru. Se skromností sobě vlastní bych dopo-
ručoval název tohoto směru neopostmoderna

Honza Švácha

Dnes Vám opět poradím, jak zkvalitnit svůj
život. Nejprve se s vámi ale podělím o zkuše-
nost, kterou prodělala jedna z našich tří Zuzan
(oslovení šéfredaktorka nesnáší.) Nejprve
si natočila sklenici vody. Potom ji nalila do své-
ho notebooku. Jak k tomu došlo, ví asi jen ona.
V notebooku bylo uloženo spoustu souborů
důležitých pro chod redakce. Zoufale pobíhala
po redakci a hledala někoho, kdo by ji zachrá-
nil. Nastoupil jeden ze dvou mužských členů
redakce. S tím, že vše vyřeší. Pokusil se kapes-
ním nožem vyjmout klávesnici. Marňé. Otočil
tedy rozevřený notebook vzhůru nohama, aby
z něho voda mohla volně vytékat. Druhý den
jsme jej obřadně zapnuli. Fungoval. Naše šéf-
redaktorka nikdy nemilovala svou práci více.
Všechny problémy jí teď přijdou malicherné.
Chcete i vy milovat svou práci? Vezměte skleni-
ci vody. Nalijte ji do notebooku. Teď.

Ella

PROSBA

Je možné sehnat mundůr zdravotní sest-
řičky? Kdo se může zeptat v místním zdravot-
ním zařízení? Nebo u zubáře?
Mohu, ale proč?

-an-

-md-

Ivo: Zmiňujete se o profesionalismu a dile-
tantismu. Vztahujete to k nějaké konkrétní
situaci, nebo tak všeobecně o sobě pochybu-
jete...

Anna-Marie: I k celku i k sobě samé. Pro-
tože se bojím... Mám pocit, že se někdy uspo-
kojujeme poloviční prací. Potom jsme velmi
neprofesionální a jako herci strašně pohodlní.
Víme, že nám určitá hranice stačí, za kterou už
nejsmo s to zajít, pokud nás za ni někdo nedo-
kope (povzddech)...

Nina: To máš těžký, když na režisérovi
vidíš, že je ze života celej uondanej. Tak to chy-
táš taky.

Anna-Marie: Taky o tom píšu. Mám pocit,
že se mu ani nechce, že z něho nečíš energie.
Smysl je v tom, že by měl energii jakoby předá-
vat lidem a vybuzovat je. ...

Slávek: Neřekl bych, že nechce, ale uhý-
bá. Vypadá to jako nechtění, ale tam někde
vespod... Není to tak, že by si uvědomoval,
že se mu nechce.

Nina: Je z toho života hrozně... Není to
tak dávno, tak dva tři roky, co tvrdil, že se mu
nechce vůbec žít. Z takového pocitu se hrozně
těžko dostává.

Slávek: Když jsem se ho ptal, co chystá pro
příští sezony, tak řekl, že nás nemá v plánu.
Nevím, jak moc to bude pravda...

...

Anna-Marie: Mám pokračovat? Na oběd
jsme šli s x, za chvíli dorazil i režisér y, to mám
v závorce, dojedla jsem po něm rýžový nákyp
(smích)...

Slávek: Pardon, s režisérem y se chodí dob-
ře na oběd.

Anna-Marie: To děláte schválně.

Ivo Čermák, Jitka Lindénová

Povolání: herec

(kritické momenty v pracovním životě herců)

PROSÍM PROSÍM

Ztratil jsem peněženku, moc peněz tam
nebylo, ale těch dokladů! Prosím vás moc,
pokud jste ji našli nebo ji teprve najdete. Ozvě-
te se a vraťte do mých rukou...

Děkuju!

Radek Matoušek

737 408 778